

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-03- 263S

СИЛАБУС SYLLABUS	Шкільний курс суспільних дисциплін: теорія і методика навчання School course of social disciplines: theory and teaching methods	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ОК 33	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) Bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Освіта/Педагогіка Education / Pedagogy
Спеціальність Field of Study	014	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)
Освітня програма Degree Programme	Історія History	

Рівне – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Шкільний курс суспільних дисциплін: теорія і методика навчання» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)» освітньо-професійної програми «Історія» денної і заочної форм навчання Ю.П. Рівне: НУВГП, 2024. 16 с.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27491>

Розробник си­ла­бу­су: *Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор*

Си­ла­бу­с схва­ле­ний на за­сіданні кафедри су­спільних дисциплін
Про­то­кол № 8 від «22» лю­то­го 2024 ро­ку

За­ві­ду­вач ка­фе­дри: Олексін Ю.П., доктор педагогічних наук, професор.

Керівник ОП: Прищепа О.П., доктор історичних наук, професор

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Про­то­кол № 11 від «27» березня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ:
Ковшун Н. Е., к.т.н., професор.

© Олексін Ю.П., 2024

© НУВГП, 2024

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Історія</i>
Спеціальність	<i>014.03 Середня освіта (Історія)</i>
Рік навчання, семестр	<i>3 курс, 5 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>5</i>
Лекції:	<i>30</i>
Практичні заняття:	<i>30</i>
Самостійна робота:	<i>90</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>іспит</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри суспільних дисциплін ,

Вікіцитет

<https://cutt.ly/df4yiPQ>

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-6688-5193>

Як комунікувати

y.p.oleksin@nuwm.edu.ua тел. 067-362-51-23

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
«Шкільний курс суспільних дисциплін: теорія і методика навчання»	
Мета та завдання	
<p>Даний курс є теоретико-методологічною основою сукупності дидактичних знань професійної діяльності фахівця у галузі історії та інших суспільних дисциплін.</p> <p>Метою викладання даної дисципліни: є пізнання закономірностей педагогічної діяльності та методики навчання суспільних дисциплін; формування потреби в особистісному педагогічному розвитку, формування, вміння досягати індивідуальних цілей у процесі професійної діяльності, оволодіння системою – дидактичних знань, які сприятимуть ефективності професійної діяльності та сприятимуть підвищенню педагогічної культури та професійної етики в галузі історії та інших суспільних дисциплін.</p> <p>Використовуються такі методи викладання та технології: тренінги, рольові ігри, симуляційні ігри, обговорення, диспути, презентації, міні-лекції, метод кейсів, метод портфоліо, моделювання професійної діяльності, культурологічні дослідження та інші.</p>	
Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6114	
Передумови вивчення*	
(місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі)	
Передумовою вивчення даною освітнього компонента є рівень ЗНО	
Компетентності	

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії і суспільних предметів у навчальних закладах середньої освіти.

ЗК 2. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) державною українською мовою; реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 17. Здатність критично та креативно мислити, виявляти ініціативу і мотивувати людей та рухатися до спільної мети, а також навчатися протягом всього життя.

ФК 6. Здатність інтегрувати набуті знання соціальних та гуманітарних наук у професійну діяльність.

ФК 8. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел інформації та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК 9. Здатність до використання у професійній діяльності основних педагогічних теорій та практик методики викладання навчальних предметів історико-суспільної галузі в закладах загальної середньої освіти.

ФК 12. Здатність навчати учнів державною мовою, формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету.

Програмні результати навчання (РН)*

ПРН 4. Поєднувати та застосовувати вміння з педагогіки і психології у професійній діяльності.

ПРН 6. Уміти використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності.

ПРН 7. Знати, розуміти та застосовувати в професійній діяльності законодавчі та галузеві нормативні документи, інтегрувати знання про державу і право у професійну діяльність, та вміти проектувати їх на історичні події, процеси та явища.

ПРН 8. Практично застосовувати знання та набуті вміння з методики викладання історії та суспільних дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 14. Вміти на практиці застосовувати основи майстерності вчителя в професійному та педагогічному спілкуванні.

ПРН 18. Оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

Структура та зміст освітнього компонента

Модуль 1

Тема 1 Історія становлення історичної науки. Основні етапи розвитку та становлення методики викладання історії. Роль та місце методики у шкільному навчанні. Зародження історико-методичної науки.* Розвиток історичної науки у ХІХ – ХХ ст.* Характеристика сучасної історичної науки. Методологія та методика викладання історії. (ПРН 07, ПРН 08, ПРН 14, ПРН 18).

Тема 2. Предмет і завдання методики навчання історії. Методика викладання історії як педагогічна наука. Методика викладання історії як наукова та фахова дисципліна. Програма курсу «Шкільний курс суспільних дисциплін: теорія і методика навчання». Мета та завдання курсу. Поняття "метод", "методика".* Сутність методики навчання історії як галузі педагогічної науки: об'єкт і предмет методики історії як науки. Процес навчання, його основні компоненти. Характеристика змісту компонентів навчання історії.* Зв'язок методики навчання історії з іншими науками.*

Методи наукових досліджень у методиці навчання історії. (ПРН 04, ПРН 06, ПРН 07, ПРН 08).

Тема 3 Вчитель історії як організатор освітнього процесу. Підготовка вчителя до уроку. Домашня навчальна робота учнів з історії. Роль і місце педагога в суспільстві.* Функції вчителя (викладача) історії: діагностична, орієнтаційно-прогностична, конструктивно-проектувальна, організаторська, інформаційно-пояснювальна, комунікативно-стимуляційна, аналітико-оцінна, дослідницько-творча. Посадові обов'язки вчителя (викладача) історії. Педагогічна культура вчителя (викладача) історії. Особистісні якості вчителя (викладача) історії: основні, допоміжні. Фахова майстерність, ерудиція, культура вчителя (викладача) історії. Взаємодія і вплив особистості вчителя (викладача) історії на навчання і виховання учнів.* Культура мовлення вчителя (викладача) історії. Зовнішній вигляд вчителя (викладача), як компонент позитивного іміджу. Безперервна самоосвіта - основа підвищення кваліфікації учителя (викладача).* Форми самоосвіти.* Атестація вчителів історії та суспільно-гуманітарних дисциплін її значення для професійного зростання. (ПРН 14, ПРН 18).

Тема 4. Методи та методичні прийоми навчання історії. Пізнавальна, виховна та розвиваюча роль методів та прийомів в учбовому процесі. Класифікація методів. Усний метод навчання (прийоми використання лекції, бесіди, розповіді, діалогу, короткого повідомлення, картинного або аналітичного опису, характеристики, пояснення, міркування тощо). Роз'яснювальний ілюстративний та проблемний характер викладання історичного матеріалу. Основні вимоги до усного навчання: науковість, достовірність, врахування вікових особливостей учнівської аудиторії.* Наочний метод навчання (прийоми роботи з предметною, образотворчою, умовно-графічною наочною, використання технічних засобів навчання для посилення образного сприйняття матеріалу). Текстуальний метод навчання (багатоваріантність прийомів роботи з документальним, довідковим та художнім текстом, з підручником). Засоби навчання як умова образного подання та сприйняття історичного матеріалу.* Їх класифікація. * (ПРН 04, ПРН 06, ПРН 07, ПРН 08).

Тема 5. Урок як основна форма організації освітнього процесу з історії. Класичні форми уроку. Основні характеристики уроку. Вимоги до сучасного уроку історії. Навчально-виховна та розвиваюча мета уроку. Типи і структура уроків історії. Дидактичне обладнання уроку.* Різноманітні точки зору на типологію уроків у методичній літературі*. Фактори, що зумовлюють доцільність вибору типу уроку.* Організація пізнавальної діяльності учнів на уроках різного типу. Класифікація сучасних уроків історії. Рольові форми уроку. Ерудитні форми уроку. Характеристика авторських уроків історії. Класифікація уроків історії за В.Мисаном. Інтегровані уроки. Гра на уроці історії.* Особливості уроків в молодших і старших класах. Планування уроків по темі, по курсу, проблемам. Методика складання календарно - тематичного плану. Поурочний план. Методика проведення уроку вивчення нового матеріалу. Методика проведення комбінованого уроку. Методика проведення підсумково-узагальнюючого уроку (ПРН 14, ПРН 18, ПРН 04, ПРН 06, ПРН 08).

Модуль 2

Тема 6. Використання нетрадиційних форм організації уроку історії. Методи та технології інноваційного навчання історії. Загальна характеристика інноваційних систем навчання.* Інтерактивні методи

навчання. Ігрові методи навчання*. Нові освітні технології та моделі навчання з історії: технологізація навчання; проблемно-діалогове навчання; інтерактивне, кооперативне навчання; творчо імпровізаційний елемент у навчанні; метод проектів та моделювання; учнівські дослідження й організація самостійної навчальної діяльності. Дистанційне навчання. Проблеми інноваційного навчання* (ПРН 07, ПРН 08, ПРН 14, ПРН 14, ПРН 18).

Тема 7. Додаткові форми організації навчального процесу. Позаурочна робота з історії. Завдання та зміст позаурочної роботи з історії. Основні форми позакласної роботи з історії, їх характеристика та особливості. Факультативні заняття.* Мета і завдання факультативних курсів.* Методика проведення факультативних занять.* Проведення історичних днів, вечорів, тижнів. Історичні і суспільствознавчі гуртки і клуби. Організація і проведення історичних олімпіад, турнірів, конкурсів. Оцінювання і заохочення дослідницької роботи учнів (ПРН 07, ПРН 08, ПРН 14, ПРН 18).

Тема 8. Шкільний підручник як засіб навчання. Історичні джерела на уроці. Функціональна роль підручника історії. Основні структурні компоненти підручника історії. Актуальні проблеми шкільного підручника з історії.* Використання методичних можливостей підручника історії. Класифікація текстових засобів навчання.* Навчання за допомогою різних видів тексту: письмові джерела, науково-популярна література, художня література. Методика роботи з історичним документом. Академічна доброчесність: нова академічна культура (презентація) (ПРН 04, ПРН 06, ПРН 07, ПРН 08, ПРН 18).

Тема 9. Наочність на уроках. Функції і значення наочного навчання історії. Види наочності. Предметна наочність, її особливості і можливості використання у навчанні історії в школі. Образотворча наочність. Її особливості і можливості використання у навчанні історії в школі. Учбові картини на уроках історії, методи роботи з сюжетними та типологічними картинами. Прийоми роботи з портретом історичної особи. Карикатура у навчанні історії. Вимоги до використання ілюстрацій підручника.* Умовно-графічна наочність, її місце і роль у навчанні історії. Історична карта, види карт. Методика роботи з історичною картою. Прийоми роботи зі схемами, таблицями, діаграмами. Технічні засоби навчання.* Інтернет та комп'ютер на уроках історії та уроках суспільно-гуманітарних дисциплін. Аудіо- та відео засоби навчання. Мультимедійна презентація уроку. Основні типи електронних видань. *Електронний підручник. Комп'ютерні ігри навчального характеру (ПРН 04, ПРН 09, ПРН 11, ПРН 14, ПРН 18).

Тема 10. Результати навчання. Система перевірки та оцінки знань і вмінь учнів. Система перевірки та оцінювання навчальних досягнень учнів у процесі навчання історії. Мета і завдання перевірки та оцінки знань та вмінь учнів.* Функції оцінювання: навчальна, розвивальна, виховна, соціально-практична. Нові вимоги до принципів і методів оцінювання в умовах модернізації мети і змісту освіти.* Форми та критерії оцінок знань та вмінь учнів. Консультація, колоквиум. Методика оцінювання навчальних досягнень: семестрові, річні. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів за 12-бальною системою оцінювання. Тематичне оцінювання.

Система запитань при оцінюванні. Тести, їх типи.* Оцінювання учбових досягнень учнів в інноваційних моделях навчання: теоретичний і практичний контекст. Підготовка до ЗНО (ПРН 07, ПРН 09, ПРН 11, ПРН 14, ПРН 18).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Історія становлення історичної науки та дисциплін суспільного циклу	2	2
2	Предмет і завдання шкільного курсу суспільних дисциплін: теорія і методика навчання	2	
3	Вчитель історії як організатор освітнього процесу.	2	
4	Методи та методичні прийоми навчання суспільних дисциплін.	2	
5	Урок як основна форма організації освітнього процесу з історії. Класифікація сучасних уроків історії.	2	
6	Використання нетрадиційних форм організації уроку історії.	2	
7	Додаткові форми організації навчального процесу з історії	2	
8	Шкільний підручник як засіб навчання	2	
9	Наочність на уроках. Технічні засоби навчання	2	
10	Результати навчання історії та суспільних дисциплін. Підготовка до ЗНО	2	
	Всього	20	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	З очна форма
1.	Історичні аспекти розвитку історичної науки та інших суспільних дисциплін	2	
2.	Зміст вивчення історії та шкільного курсу суспільних дисциплін.	2	2
3.	Вибір методів навчання історії та шкільний курс суспільних дисциплін	2	2

4.	Урок історії: перспективи та проблеми	2	
5.	Нові освітні технології та моделі навчання з історії та шкільного курсу суспільних дисциплін: технологізація навчання;	2	2
6.	Методичний практикум складання календарних та поурочних планів.	2	
7.	Методи та технології інноваційного навчання історії та шкільного курсу суспільних дисциплін.	2	
8.	Позакласна та позаурочна робота з історії, шкільного курсу суспільних дисциплін	2	
9.	Академічна дорочесність на уроках історії Методика роботи з історичними документами	2	
10.	Використання мультимедійних засобів на уроках історії	2	2
	Разом	20	8

Форми та методи навчання

Методи навчання: традиційні та інноваційні методи навчання (демонстрація, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія / дебати, мозковий штурм).

Технології викладання: аналіз конкретних ситуацій (case study), імітаційні та неімітаційні, обговорення, мультимедійні презентації, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду та інші.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для підготовки до семінарських занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів (до 60 балів поточна складова оцінювання (практичні роботи) та до 40 балів за сумою двох модулів по модульній складовій оцінювання). Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом, тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання заліку з даної навчальної дисципліни, здобувачу вищої освіти потрібно набрати більше або рівне 60 балів, за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

	Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання			
1.	Лекційні заняття		
	Змістовий модуль 1.		

1.1.1.	Історія становлення історичної науки та шкільного курсу суспільних дисциплін	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.2.	Предмет і завдання методики навчання історії та шкільного курсу суспільних дисциплін	-	
1.1.3.	Вчитель історії як організатор освітнього процесу.	-	
1.1.4.	Методи та методичні прийоми навчання історії та шкільного курсу суспільних дисциплін.	-	
1.1.5	Урок як основна форма організації освітнього процесу з історії	-	
Змістовий модуль 2.			Психологія пізнавальних процесів: сенсорно-перцептивний рівень пізнання
1.1.6.	Використання нетрадиційних форм організації уроку історії.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.7.	Додаткові форми організації навчального процесу з історії	-	
1.1.8.	Шкільний підручник як засіб навчання	-	
1.1.9	Наочність на уроках. Технічні засоби навчання на уроках історії	-	
1.1.10	Результати навчання.	-	
Усього бали за лекційні заняття		-	
1.2. Семінарські заняття			

1.2.1.	Історичні аспекти розвитку історичної науки	4	Підготовка до виступів. Виконання досліджень.
1.2.2.	Зміст вивчення історії	5	
1.2.3.	Я-концепція вчителя історії	4	
1.2.4.	Вибір методів навчання історії	4	
1.2.5.	Урок історії: перспективи та проблеми	5	
1.2.6.	Нові освітні технології та моделі навчання з історії: технологізація навчання;	5	
1.2.7.	Методичний практикум складання календарних та поурочних планів.	5	
1.2.8	Методи та технології інноваційного навчання історії.	5	
1.2.9	Позакласна та позаурочна робота з історії	4	
1.2.10	Академічна дорочесність на уроках історії	4	
1.2.11	Методика роботи з історичними документами	5	
1.2.12	Використання мультимедійних засобів на уроках історії	5	
1.2.13	Результати навчання історії. Підготовка до ЗНО	5	
Усього бали за семінарські заняття		60	
Усього бали за поточною складовою оцінювання:		60	
2. Модульна складова оцінювання			
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування

Усього бали за підсумковою складовою оцінювання:	40	
Разом бали за освітню компоненту:	100	

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9
3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) (Наказ № 358 від 06.07.2020р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>
- Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ №168 від 04.04.2016р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21121/>;
- Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (Наказ № 310 від 26.05.2019) – <https://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університеті водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;
- Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/> – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;
- Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019 р) <http://ep3.nuwm.edu.ua/13934/> – описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси;

- Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Теорія та методика навчання історії: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів. / П.І. Горохівський (авт. і упорядник). Умань: ПП Жовтий О. 2015. 308
2. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник). Методичний посібник. 2020.
3. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. 324 с.
4. Методика навчання історії в школі / О.І. Пометун, Г.О. Фрейман. К.: Генеза, 2010. 328 с.
5. Мисан В. Сучасний урок історії: навч. метод. посіб. К.: Шкільний світ, 2010. 118
6. Мирошниченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності (для спеціальності - Історія). Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури». 2019. 296 с

Додаткова література

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури./ Л.В.Артемова К.: Кондор, 2008. 272 с.
2. Буднікова С.Л. Синхронний та діахронний методи вивчення історії як засіб
3. Гончаров С.М. Основи педагогічної праці: Навч. посібник / С.М. Гончаров. Рівне: РДТУ, 2001.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К., 1994.
5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. -
6. Закон України «Про вищу освіту» (2014р.)
7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.
8. Трухан О.Ф. Використання сучасних методик викладання історії в школі // Історія та правознавство. 2015. № 4-5 . С. 10-14.
9. Нові підходи до історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства: навч. посіб. для студ. ВНЗ. / Баханов К. О., Баханова С. С., Більченко Є. В., Венгерська В. О., Вербицька П. В., Кендзьор П. І., Костюк І. А., Терно С. О / за заг. ред. Баханова К. О. Л.: ЗУКЦ, 2012. 164 с.
10. 4. Олексін Ю.П., Цецик С.П., Цецик Я.П. Формування демократичних компетентностей учнів під час вивчення «Громадянської освіти» Актуальні питання у сучасній науці № 9(15) 2023. С. 798-807.
11. 5. Олексін Ю.П., Цецик С.П., Цецик Я.П. Застосування сучасних освітніх технологій під час викладання навчального курсу «Громадянська освіта» Актуальні питання у сучасній науці № 7(13) 2023. С. 653-663.
12. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник

13. /О. І. Пометун Л. Пироженко / За ред. Пометун О. І. К.: Видавництво А.С.К., 2003. 192 с.
14. Пометун О. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. К.: Генеза, 2006. 328 с.
15. Шкільне методичне об'єднання. Суспільно-гуманітарний цикл: нормативні документи, планування діяльності, позакласна і виховна робота / Авт.-упорядники Нікітіна І. П., Нікітін Ю. О., Шеліхова В. В. Х.: Вид. група «Основа», 2006. 160 с.
16. Фіцула М.М. Педагогіка Навч. посіб. К.: «Академвидав», 2006. 352 с. (Альма-матер).

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>
2. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, майдан Короленка, 6. URL: <http://lib.rv.ua>
3. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/>
4. Вища освіта / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/
5. Обласна наукова бібліотека (м.Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
6. Психологічний сайт http URL: <http://psy.piter.com/>
7. Рівненська централізована бібліотечна система (м.Рівне, вул. Київська,44)/ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>.
8. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа <https://cutt.ly/kWfQ4Qo>

Поєднання навчання та досліджень*

З метою систематизації знань, розвитку професійних та загальнолюдських компетенцій, здобуття практичних вмінь і навичок самопізнання, саморозкриття, аналізу власних якостей, потенційних можливостей, самоставлення, управління здобувачі впродовж вивчення дисципліни проводять дослідження, результатом якого є створення програми професійного і особистісного саморозвитку.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- Аналітичні навички;
- Взаємодія з людьми;
- Екологічна грамотність і здорове життя;
- Здатність до навчання;
- Здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- Знаходити вихід з складних ситуацій;
- Ініціативність;
- Комплексне рішення проблем;
- Оцінювати ризики та приймати рішення;
- Працелюбність;
- Уміння вчитися впродовж життя;
- Управлінські якості.

Дедлайни та перескладання

Здобувачі вищої освіти на протязі семестру зобов'язані здавати практичні на інші види навчальних завдань за які на протязі семестру отримують бали які накопичуються. На останній парі викладач виставляє за сумою балів залік тим здобувачам які відповідають вимогам відповідно до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020).

У випадку отримання незадовільної оцінки (менше 60б) за результатом екзамену, здобувач вправі здійснити складання або перескладання певних елементів освітньої компоненти до добору балів до результуючої оцінки, при цьому перескладання модульних контролів не здійснюється у відповідності до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020). У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП № 6 від 22.06.2016) <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> для розгляду процедури повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (проходження повторного курсу навчання).

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> і має зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевіряється в підсумковому оцінюванні.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання курсу долучена практикуючий психолог з напряму “Позитивна психологія”, кандидат психологічних наук, Оксентюк Наталія Володимирівна.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач.

Усі навчальні завдання повинні бути виконанні власноручно здобувачем вищої освіти, у разі виявлення однакових робіт, здобувач освіти не отримує бали і повинен виконати завдання повторно.

Під час контрольних заходів здобувачу вищої освіти забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач. У разі виявлення недозволених додаткових джерел інформації бали за контрольний захід здобувач освіти не отримує.

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій, тощо). Пропуск з поважної причини вважається тими, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні), якщо здобувач вищої освіти є учасником мобільності, якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до положення «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/6226/> відвідування практичних робіт є обов'язковим.

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу.

Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти в навчальну платформу Moodle.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/15913/>.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно, враховуючи зміни у законодавстві України, наукових психолого-педагогічних дослідження особистості, діяльності та професійної діяльності, враховуючи досвід зарубіжних країн стосовно організації професійної діяльності фахівців певної галузі будівництва та архітектури

При викладанні даної дисципліни враховано вимоги Закону України "Про вищу освіту" та нормативні документи щодо організації освітнього процесу у ЗВО.

Студенти також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу стосовно новітніх змін у галузі педагогіки та психології та використання сучасних технологій навчання. За таку ініціативу студенти можуть отримати додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

Академічна мобільність здобувачів освіти здійснюється:

- На підставі двосторонніх договорів між Національним університетом водного господарства та природокористування та технічними університетами України
- На підставі двосторонніх договорів між Національним університетом водного господарства та природокористування та навчальними закладами країн-партнерів.

Електронні бібліотеки:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>

Як знайти статтю у Scopus:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>

База періодичних видань:

<https://www.scimagoir.com/>

Електронний каталог:

<http://nuwm.edu.ua/MvSql/>

Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:

<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>

Лектор: Олексін Юрій Петрович, доктор педагогічних наук, професор.

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
СОРОКА

Валерій

Автор
Завідувач кафедри СД

Юрій ОЛЕКСІН

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №619
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00